

Datum
20 januari 2003

Ons kenmerk
1942570/01

Blad

Aantal bijlagen

Aan : De Voorzitter en Leden van het Evaluatie-Overleg (v.h. TEC)

Van : Het Hoofd van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

Betreft : Irak - de actuele stand van zaken

1. Inleiding

In verband met het dreigende militaire ingrijpen in Irak heeft de AIVD op 5 december 2002 een risico-analyse uitgebracht. Naar aanleiding van de voortgaande ontwikkelingen wordt in de nu voorliggende notitie de actuele stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen rond Irak geschetst, alsmede een *update* van de verwachte gevolgen voor de Nederlandse nationale veiligheid.

2. De uitvoering van VN-resolutie 1441

Sinds de omvangrijke Iraakse verklaring van 7 december 2002 over het beschikbare wapenarsenaal en overbrengingsmiddelen heeft zich een aantal relevante ontwikkelingen voorgedaan. Zowel UNMOVIC-hoofd Hans Blix als IAEA-chef Mohammed Al Baradei hebben duidelijk gemaakt dat de Iraakse verklaring "wezenlijke hiaten" vertoont en onvoldoende antwoord geeft op een aantal belangrijke onopgehelderde vragen over het Iraakse programma voor de productie van massavernietigingswapens (MVW). De Amerikaanse regering heeft op 19 december jl. een lijst vrijgegeven met een opsomming van zaken die in de Iraakse opgave ontbreken, onder andere over het lange afstands-raketprogramma en over biologische wapens. Deze weglatingen zijn door de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Powell al als "wezenlijke overtredingen" in de zin van resolutie 1441 aangemerkt.

Zoals voorgeschreven door resolutie 1441 heeft Irak eind december 2002 een lijst verstrekt met enkele honderden namen van personen die betrokken zijn bij de MVW-programma's en de bouw van raketten. Blix heeft al verklaard dat dit een "inadequate reactie" is en dat men "niet de indruk heeft dat Irak een serieuze reactie heeft gegeven" op de eis om een volledig overzicht van deze personen te verstrekken.

De inspecties door UNMOVIC en de IAEA zijn inmiddels bijna twee maanden aan de gang. Tot vorige week hadden de inspecties weinig tastbare resultaten opgeleverd en was het beeld dat Irak zijn volledige medewerking gaf aan de inspecties. Hoewel Irak deuren opent en inspecteurs op de bezochte locaties toelaat, wordt echter in toenemende mate een pro-actieve opstelling van Irak

Datum
20 januari 2003

Ons kenmerk
1942570/01

Blad

geëist om te bewijzen dat zij niet meer over MVW en de overbrengingsmiddelen beschikt.

UNMOVIC en de IAEA hebben verklaard dat zij een langere periode nodig hebben om adequate inspecties uit te voeren, in ieder geval tot en met 1 maart a.s., wanneer UNMOVIC periodiek verslag moet uitbrengen aan de Veiligheidsraad. Inmiddels is het aantal inspecteurs ook uitgebreid tot 200, waardoor grootschalige inspecties mogelijk worden.

3. De mate van oorlogsdreiging

Een directe oorlogsdreiging lijkt niet aan de orde tot in ieder geval 27 januari a.s., het moment waarop UNMOVIC een tussentijds rapport aan de Veiligheidsraad moet uitbrengen over het verloop van de wapeninspecties. Uiteraard zou die oorlogsdreiging op ieder moment veel acuter worden indien Irak op evidente en ernstige wijze resolutie 1441 zou schenden door bijvoorbeeld inspecteurs te dwarsbomen, maar de kans op Iraakse provocaties is gering.

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
20 januari 2003

Ons kenmerk
1942570/01

Blad

Ondertussen gaat de troepenopbouw in de Golfregio onverminderd voort. De thans in de regio aanwezige militaire capaciteit overtreft ruimschoots de capaciteit die beschikbaar was tijdens de Golfoorlog van 1991. Alleen al vanwege de enorme kosten die deze grootschalige aanwezigheid in de regio met zich meebrengt, is het niet aannemelijk dat de inzet ervan lang op zich zal laten wachten. Ook de klimatologische omstandigheden spelen daarbij een rol, maar zijn niet van doorslaggevend belang. Naar verwachting zullen omstreeks half februari voldoende manschappen in de Golfregio aanwezig zijn voor het uitvoeren van een gronddoorlog. Luchtaanvallen zouden eventueel eerder kunnen beginnen.

4. De onzekere gevolgen van een aanval

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
20 januari 2003

Ons kenmerk
1942570/01

Blad

5. De gevolgen voor Nederland en Nederlandse belangen

In de voornoemde risico-analyse d.d. 5 december 2002 heeft de AIVD reeds een inschatting gegeven van de bij een aanval op Irak te verwachten reacties in Nederland.

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
20 januari 2003

Ons kenmerk
1942570/01

Blad

Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, 20 januari 2003

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

IRAK – DE ACTUELE STAND VAN ZAKEN D.D. 20 JANUARI 2003

1. Inleiding

In verband met het dreigende militaire ingrijpen in Irak heeft de AIVD op 5 december 2002 een risico-analyse uitgebracht . Naar aanleiding van de voortgaande ontwikkelingen wordt in de nu voorliggende notitie de actuele stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen rond Irak geschetst, alsmede een *update* van de verwachte gevolgen voor de Nederlandse nationale veiligheid.

2. De uitvoering van VN-resolutie 1441

Sinds de omvangrijke Iraakse verklaring van 7 december 2002 over het beschikbare wapenarsenaal en overbrengingsmiddelen heeft zich een aantal relevante ontwikkelingen voorgedaan. Zowel UNMOVIC-hoofd Hans Blix als IAEA-chef Mohammed Al Baradei hebben duidelijk gemaakt dat de Iraakse verklaring "wezenlijke hiaten" vertoont en onvoldoende antwoord geeft op een aantal belangrijke onopgehelderde vragen over het Iraakse programma voor de productie van massavernietigingswapens (MVW). De Amerikaanse regering heeft op 19 december jl. een lijst vrijgegeven met een opsomming van zaken die in de Iraakse opgave ontbreken, onder andere over het lange afstands-raketprogramma en over biologische wapens. Deze weglatingen zijn door de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Powell al als "wezenlijke overtredingen" in de zin van resolutie 1441 aangemerkt.

Zoals voorgeschreven door resolutie 1441 heeft Irak eind december 2002 een lijst verstrekt met enkele honderden namen van personen die betrokken zijn bij de MVW-programma's en de bouw van raketten. Blix heeft al verklaard dat dit een "inadequate reactie" is en dat men "niet de indruk heeft dat Irak een serieuze reactie heeft gegeven" op de eis om een volledig overzicht van deze personen te verstrekken.

De inspecties door UNMOVIC en de IAEA zijn inmiddels bijna twee maanden aan de gang. Tot vorige week hadden de inspecties weinig tastbare resultaten opgeleverd en was het beeld dat Irak zijn volledige medewerking gaf aan de inspecties. Hoewel Irak deuren opent en inspecteurs op de bezochte locaties toelaat, wordt echter in toenemende mate een pro-actieve opstelling van Irak geëist om te bewijzen dat zij niet meer over MVW en de overbrengingsmiddelen beschikt.

UNMOVIC en de IAEA hebben verklaard dat zij een langere periode nodig hebben om adequate inspecties uit te voeren, in ieder geval tot en met 1 maart a.s., wanneer UNMOVIC periodiek verslag moet uitbrengen aan de Veiligheidsraad. Inmiddels is het aantal inspecteur ook uitgebreid tot 200, waardoor grootschalige inspecties mogelijk worden.

3. De mate van oorlogsdreiging

Een directe oorlogsdreiging lijkt niet aan de orde tot in ieder geval 27 januari a.s., het moment waarop UNMOVIC een tussentijds rapport aan de Veiligheidsraad moet uitbrengen over het verloop van de wapeninspecties. Uiteraard zou die oorlogsdreiging op ieder moment veel acuter worden indien Irak op evidente en ernstige wijze resolutie 1441 zou schenden door bijvoorbeeld inspecteurs te dwarsbomen, maar de kans op Iraakse provocaties is gering.

Ondertussen gaat de troepenopbouw in de Golfregio onverminderd voort. De thans in de regio aanwezige militaire capaciteit overtreft ruimschoots de capaciteit die beschikbaar was tijdens de Golfoorlog van 1991. Alleen al vanwege de enorme kosten die deze grootschalige aanwezigheid in de regio met zich meebrengt, is het niet aannemelijk dat de inzet ervan lang op zich zal laten wachten. Ook de klimatologische omstandigheden spelen daarbij een rol, maar zijn niet van doorslaggevend belang. Naar verwachting zullen omstreeks half februari voldoende manschappen in de Golfregio aanwezig zijn voor het uitvoeren van een grondoorlog. Luchtaanvallen zouden eventueel eerder kunnen beginnen.

4. De onzekere gevolgen van een aanval

5. De gevolgen voor Nederland en Nederlandse belangen

In de voornoemde risico-analyse d.d. 5 december 2002 heeft de AIVD reeds een inschatting gegeven van de bij een aanval op Irak te verwachten reacties in Nederland.

Aan : HAIVD, PHAIVD

Via :

Van :

Datum : 04 februari 2003

Betreft : vestzak nav interim rapport UNMOVIC 27 januari en aanverwante ontwikkelingen

1. Donderdag 9 januari hebben de Uitvoerend Voorzitter van Unmovic, Blix, en de Directeur Generaal van de IAEA, El Baradei, reeds aangegeven dat de inspecties in Irak tot nog toe geen "smoking gun" of overtuigend bewijs opgeleverd hebben voor de aanwezigheid van Iraakse wapenprogramma's. Blix drukte zich zeer kritisch uit over de Iraakse declaratie van december jongstleden, die "overvloedig is in omvang maar armzalig in nieuwe informatie over wapenzaken en praktisch verstoken van nieuw bewijs over deze zaken". Op 27 januari is vervolgens een voorlopig, tussentijds rapport in een open zitting aan de VN Veiligheidsraad gepresenteerd van dezelfde strekking.

2. Blix becommentarieerde de Iraakse houding ten opzichte van de inspecties als onvoldoende: inspecties zijn geen spelletje vrij worstelen ('catch as catch can'). Inhoudelijk zijn enkele relevante punten naar voren te brengen. Irak blijkt er in geslaagd het zenuwgas VX vergaand te zuiveren en stabiliseren. Dit heeft gevolgen voor de (langere) houdbaarheid van de nog aanwezige oude voorraden VX. De twaalf raketkoppen –geschikt voor chemische ladingen- die door UNMOVIC zijn aangetroffen zijn mogelijk een aanwijzing voor meerdere chemisch gevulde raketkoppen. Voorraden thiodiglycol (TDG) welke gebruikt kunnen worden voor de productie van mosterdgas zijn aangetroffen. De ogenschijnlijk civiele chemische fabriek te Fallujah, die ook naar voren komt in de AIVD-analyse van september 2002 over het Iraakse wapenprogramma, is nog onderwerp van nader onderzoek door UNMOVIC en zal mogelijk vernietigd worden. Tenslotte, Irak is er in geslaagd zo recent als december 2002 nog gevoelige grondstoffen en onderdelen voor raketten te importeren. Uit de Iraakse declaratie van 7 december was reeds gebleken dat Irak twee op dat moment nog onbekende systemen voor onbemande vliegtuigen (UAV's) in ontwikkeling had. UAV's kunnen gebruikt worden voor de verspreiding van chemische en biologische middelen.

3. Woensdag 5 februari zal de Amerikaanse regering (Powell) voor de VN Veiligheidsraad naar eigen zeggen harde bewijzen laten zien over het Iraakse WMD-programma.

4. De AIVD heeft informatie overgedragen aan UNMovic die betrekking heeft op een mogelijke opslaglocatie van raketten, activiteiten van Iraakse verwervingsorganisaties in Nederland

Van

UNMovic is vernomen dat de genoemde opslaglocatie nog niet is geïnspecteerd. Dit past in het scenario dat UNMovic in december 2002 schetste, dat neerkomt op het zo lang mogelijk uitstellen van het inspecteren van inlichtingenmatig verkregen locaties. Als de 'smoking gun'

eenmaal wordt aangetroffen is dat immers het startschot voor een oorlog die verdere vreedzame ontwapening onmogelijk maakt. UNMovic verwacht en hoopt dat ze tot eind maart de gelegenheid zullen hebben door te gaan met inspecties.

Aan : De voorzitter en leden van het CVIN

Van : Het Hoofd van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

Betreft : Verenigde Staten trainen Irakezen uit Nederland voor oorlog in Irak

1. Aanleiding

Op 3 februari jl. heeft Netwerk een reportage uitgezonden over de deelname van Irakezen uit Nederland aan de aanstaande oorlog in Irak. In het programma werd een Irakees uit Zwolle geïnterviewd die vertelde dat 35 Irakezen in Nederland zich vrijwillig hebben aangemeld om in geval van een oorlog door het Amerikaanse leger te worden ingezet als gids of tolk. De Irakezen zullen op korte termijn naar Hongarije afreizen om daar in een Amerikaans trainingskamp te worden voorbereid. In totaal zouden de Amerikanen ongeveer 3.000 Irakezen trainen.

2. Commentaar AIVD

Bij de AIVD is sinds begin 2002 bekend dat Irakezen in o.a. Nederland, Duitsland, Zweden en Denemarken worden benaderd voor deelname aan wat wordt genoemd "de omverwerping van Saddam Hussein". Daarbij wordt gebruik gemaakt van bestaande contacten tussen Irakezen die in de Verenigde Staten en Europa in ballingschap verblijven.

In januari 2002 werd bekend dat

in december 2001 van een in de VS verblijvend leidinggevend oppositielid de opdracht had gekregen om Irakezen in Nederland te benaderen. Aan betrokkene werden inschrijfformulieren ter beschikking gesteld, waarop stond vermeld dat het om een *volunteer army* ging. Het zou daarbij niet gaan om het recruteren van militairen die zouden deelnemen aan de gewapende strijd, maar om personen die andere (ondersteunende) functies zouden kunnen vervullen. Eind januari 2002 waren voor zover op dat moment bekend ongeveer 40 Irakezen in Nederland benaderd.

Datum
4 februari 2003

Ons kenmerk
1950392/01

Blad
2 van 2

Inlichtingendiensten gaan er vanuit dat de Iraakse inlichtingendienst Mukhabarat in de Iraakse oppositie is geïnfiltréerd.

Het bestaan van een Amerikaans trainingskamp voor Irakezen in Hongarije is bij de AIVD bekend.

De wervingspraktijken zijn niet alleen bedoeld om mensen als gids of tolk te recruterén, maar tevens om geschikte Irakezen te spotten die na de val van het huidige regime in Bagdad ambtelijke, bestuurlijke en veiligheidsfuncties kunnen gaan vervullen. De AIVD kan de aantallen Irakezen die in de Netwerk-uitzending zijn genoemd (3.000, waaronder 35 uit Nederland) niet bevestigen, maar acht deze wel aannemelijk. Informatie over activiteiten van de Mukhabarat is door de AIVD met de Amerikaanse collegadienst gedeeld.

3. Reacties op uitzending Netwerk

De uitzending van Netwerk heeft binnen de Iraakse gemeenschap in Zwolle veel kwaad bloed gezet. De geïnterviewde Irakees, heeft een negatieve reputatie bij veel Irakezen. Men is dan ook verbolgen over het feit dat juist hij zo prominent op televisie is geweest.

Aan : HAIVD, PHAIVD
Via :
Van :
Datum : 06 februari 2003
Betreft : vestzak nav speech Powell en WMD incompliance

1. Woensdag 5 februari heeft de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Powell in de VN VR op systematische wijze aanwijzingen overhandigd dat Irak nog immer doende is zijn respectievelijke biologische, chemische, nucleaire programma en overbrengingsmiddelen te verhullen. Zoals reeds eerder aangekondigd geen *smoking gun*, maar wel concretere aanwijzingen dan tot op heden naar buiten is gekomen. De door Powell gepresenteerde informatie is een mengeling van in het publieke domein oude en nieuwe onderdelen.

2. Voor het biologische wapenprogramma gaat Powell meer dan voorheen in detail in op het bestaan van mobiele productie- en onderzoeksfaciliteiten. Bevestigd wordt dat het hier om minstens zeven "rijdende fabrieken" gaat die op grote vrachtwagens of op spoorwagens vervoerd worden. Ook wordt bevestigd dat in 1998, na het vertrek van UNSCOM, reeds een ongeluk in een van deze fabrieken plaatsvond waarbij 12 technici om het leven kwamen bij het vrijkomen van agentia. Dit gegeven is bij I-en V-diensten reeds langere tijd bekend. Op het chemische vlak zijn foto's getoond van een fabriek waaruit blijkt dat chemische voorraden verplaatst zijn. De Al-Moussaid fabriek fungeert volgens Powell als doorgeefluik om chemische voorraden van productiefabrieken door te voeren naar locaties elders in het land. Wat niet wordt vermeld is waar of wat die overige locaties zijn. De Taji fabriek, waar satellietfoto's van werden getoond, is dezelfde locatie als waar een paar weken geleden vier aanvullende chemische raketkoppen door Iraakse officials werden overhandigd. Effectieve bewijsvoering is het geluidsfragment, waarop een Iraakse official instructies krijgt om elke referentie aan zenuwgas in radiocommunicatie te voorkomen. Op het nucleaire vlak wordt melding gemaakt van het feit dat uit 11 landen hoogwaardige aluminium buizen zijn aangekocht, volgens Powell ten behoeve van centrifuges voor uraniumverrijking. De VS handhaaft deze betwiste stelling, van belang is dat Irak onder het VN handelsboycot helemaal deze goederen niet mag invoeren. Op het gebied van overbrengingsmiddelen (raketten en UAV's, onbemande vliegtuigjes) bracht Powell geen nieuwe informatie naar voren.

TERRORISME EN ANDERE BEDREIGINGEN VOOR DE NATIONALE VEILIGHEID ALS GEVOLG VAN MILITAIR INGRIJPEN IN IRAK

Een analyse ten behoeve van de briefing door HAIVD in de Ministerraad d.d. 7 februari 2003

1. Inleiding

De mogelijke oorlog tegen Irak lijkt op verschillende manieren verbonden te zijn met internationaal vertakt islamistisch terrorisme. Enerzijds wordt door de Amerikaanse en de Britse regering gesproken over een verband tussen het Iraakse bewind en de terroristische Al Qa'ida organisatie van Osama bin Laden. Op deze wijze wordt een oorlog met Irak geplaatst in de wereldwijde oorlog tegen het terrorisme zoals die na 11 september 2001 van start is gegaan. Anderzijds wordt door het Iraakse bewind, dat in het verleden aantoonbaar als een sponsor van terroristen is opgetreden, bedreigd met de mondiale inzet van het door islamistische terroristen beproefde middel van zelfmoordaanslagen indien een oorlog zou worden begonnen. Daarnaast zal een oorlog tegen Irak zonder twijfel een uitstralingseffect hebben op islamistisch-terroristische netwerken.

In deze analyse staan vier vragen centraal: 1. Maakt Irak gebruik van zogenoemd *state sponsored terrorism*? 2. Bestaan er banden tussen het Iraakse regime en terroristische groeperingen zoals Al Qa'ida? 3. Kan een aanval op Irak leiden tot nieuwe terroristische aanslagen? 4. Hoe reëel is het risico dat Nederland doelwit wordt van terroristische aanslagen of sabotage-acties als gevolg van een militair ingrijpen in Irak? Aan het slot van de analyse wordt een beeld gegeven van mogelijke reacties onder bevolkingsgroepen in Nederland

2. Maakt Irak gebruik van *state sponsored terrorism*?

In een zeer recent interview met *Der Spiegel* heeft de Iraakse vice-president Taha Yassin Ramadan gezegd dat in geval van een Amerikaanse invasie Irak "duizenden zelfmoordenaars" zal inzetten om zich te verdedigen. Hij zei dat "zelfmoordmartelaren de nieuwe Iraakse wapens zijn, die niet alleen in Irak zullen worden ingezet." Afgelopen dinsdag meldde de Amerikaanse krant *The Washington Post* op gezag van bronnen bij Amerikaanse inlichtingendiensten dat Saddam Hussein agenten naar het buitenland heeft gestuurd om Irakezen die daar actief zijn te voorzien van conventionele, chemische of biologische wapens. De door de krant aangehaalde bronnen vermoeden dat Irakezen in het buitenland en terreurgroepen de opdracht krijgen aanslagen te plegen op Amerikaanse burgers, ambassades en andere westerse doelen, zodra de Verenigde Staten Irak aanvallen.

Deze en andere berichten wekken de indruk dat het Iraakse bewind terroristen zal inzetten om bij een gewapend conflict tussen de Verenigde Staten en Irak aanslagen te plegen tegen westerse doelen en belangen.

De AIVD heeft gedurende het afgelopen jaar meerdere berichten ontvangen over groepen Irakezen die door het regime in Bagdad naar westerse landen zouden zijn gestuurd, met de bedoeling om bij een aanval op Irak (vergeldings-)aanslagen te plegen tegen westerse doelen.

Bij de AIVD is bekend dat de Iraakse inlichtingendienst Mukhabarat een afdeling heeft waar mensen worden opgeleid voor terroristische activiteiten. Ook gaat de dienst ervan uit dat Irak beschikt over de kennis en middelen om NBC-terrorisme aan te wenden. Of het Iraakse regime ook bereid is om deze middelen in te zetten, is niet bekend. Evenmin kan de AIVD bevestigen dat zich in Nederland of andere westerse landen terroristische eenheden bevinden die voornemens zijn aanslagen te plegen als reactie op een militair ingrijpen in Irak.

3. Bestaan er banden tussen Irak en terroristische groeperingen?

Irak heeft een geschiedenis van het steunen van terroristische groeperingen die door een nationalistisch gedachtegoed worden geïnspireerd. Daarbij kan worden gedacht aan de Palestijnse terroristenleiders zoals Abu Abbas, de *mastermind* achter de kaping van de Achille Lauro in 1986, en de beruchte Abu Nidal, die vorig jaar in Bagdad is vermoord. Deze groepen waren gericht op het bereiken van doelstellingen zoals de vernietiging van Israël en het vestigen van een staat voor de Palestijnen, maar minstens zo belangrijk was dat ze door het regime in Bagdad konden worden gebruikt voor de eigen politieke agenda. Naast deze radicale Palestijnen ondersteunt Irak ook al jarenlang de Iraanse oppositiebeweging Mudjahedin-e-Khalq, die door de Europese Unie op de lijst van terroristische groeperingen is geplaatst.

Sinds vorig jaar wordt door leden van de Amerikaanse regering een verband gelegd tussen Irak en terrorisme van een andere orde: het radicaal-islamitische terreurnetwerk Al Qa'ida. Irak heeft zich in Amerikaanse ogen sinds 1991 geëvolueerd in een "schurkenstaat" die massavernietigingswapens probeert te verkrijgen, niet alleen om de eigen militaire macht te versterken en om het Midden-Oosten te domineren. Irak wil -in deze redenering- terroristische groeperingen van massavernietigingswapens voorzien om de Verenigde Staten op afstand te kunnen treffen, zonder dat het spoor terug naar Bagdad kan worden gevolgd.

Maar kloppen dergelijke beschuldigingen ook? Hoe sterk zijn de bewijzen dat Saddam Hussein terreurnetwerken zoals dat van Al Qa'ida inzet om aanslagen uit te voeren tegen het westen? Voor een belangrijk deel betreffen de Amerikaanse beschuldigingen de aanwezigheid van Al Qa'ida-elementen in Irak, waaronder één van de leiders Abu Mus'ab al Zargawi. Hij was volgens de V.S. één van de centrale figuren van Al Qa'ida in Afghanistan en gaf aldaar leiding aan pogingen om biologische en chemische wapens te ontwikkelen.

De afgelopen week zijn verhalen in de pers verschenen waarin de Amerikaanse en Britse inlichtingendiensten zich distantiëren van de door de Amerikaanse regering gesuggereerde link tussen Saddam Hussein en Al Qa'ida.

4. Hoe reëel zijn nieuwe aanslagen door terroristische groeperingen?

Islamistische terroristen legitimeren hun activiteiten mede door te verwijzen naar het lot van het Iraakse volk. Dit doen zij overigens evenzeer door te verwijzen naar het lot van de Palestijnen. De gevolgen van de door de VN opgelegde sancties tegen Irak worden door tal van islamistisch-terroristische woordvoerders, waaronder Osama bin Laden, benut om de in hun ogen moslimvijandige internationale gemeenschap tot doelwit van terroristische aanslagen te verklaren. Daarbij komt dat diverse doelstellingen die met name Al Qa'ida wil verwezenlijken, zoals het beëindigen van de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Saoedi-Arabië, direct te herleiden zijn tot de Golfoorlog van 1991. Zodra een oorlog tegen Irak wordt begonnen dan kan worden verwacht dat leden van internationaal vertakte islamistische-terroristische netwerken dit zullen interpreteren als een aanval op de door hen te verdedigen islamitische gemeenschap. Van zijn kant zoekt Saddam Hussein aansluiting bij zowel de Arabische als de islamitische wereld. Tijdens de Golfoorlog is reeds gebleken dat hij door het aanvallen van Israël en het zich opwerpen als beschermheer van het Palestijnse volk zijn oorlog nagenoeg wereldomvattend tracht te maken. Hoewel Saddam Hussein op het ideologische vlak weinig gemeen heeft met islamistische terroristen, hebben beide dezelfde vijand en spreken beide over een oorlog tegen Irak als een aanval op de islam.

In hoeverre dit het plegen van aanslagen door islamistische terroristen in de hand zal werken valt moeilijk te voorspellen. Het valt niet uit te sluiten dat Al Qa'ida, of daaraan gerelateerde groeperingen, het plegen van aanslagen zullen gebruiken om extra verwarring en onrust te zaaien of om bijvoorbeeld Nederland te bewegen de steun voor het militaire ingrijpen te staken. In dat licht wordt opgemerkt dat Al Qa'ida de aanslag op Bali in rechtstreeks verband heeft gebracht met de Australische deelname aan de acties in Afghanistan. Openlijke steun voor een militair ingrijpen in Irak zal het risico doen toenemen dat Nederland of Nederlandse belangen doelwit zullen worden van terroristische acties van groeperingen als Al Qa'ida.

Voor islamistisch terroristen is het van ondergeschikt belang of een oorlog tegen Irak met of zonder tussenkomst van de VN-Veiligheidsraad wordt begonnen. In beide gevallen zal de Verenigde Staten als agressor worden gezien. Dit geldt overigens ook voor de bondgenoten van de V.S. In het geval van een openlijke ondersteuning van, of actieve bijdrage aan een oorlog tegen Irak zal ook Nederland als zodanig worden beschouwd. Hiermee neemt het risico dat Nederland of Nederlandse belangen elders doelwit zullen worden van islamistisch-terroristische aanslagen toe.

Nederlandse belangen in het buitenland

Het risico dat Nederland of Nederlandse belangen doelwit zullen worden van terroristische acties beperkt zich overigens niet tot het Nederlands grondgebied. Ook Nederlandse diplomaten, Nederlandse ambassades en medewerkers van hulpverleningsorganisaties die zich bevinden in landen in de Golfregio en andere Arabische en islamitische landen, zullen bij Nederlandse steun voor een aanval op Irak een verhoogd risico lopen.

5. Verwachtingen t.a.v. de reacties in Nederland*Iraakse gemeenschap*

De Iraakse gemeenschap in Nederland is de afgelopen jaren gegroeid van 8.000 in 1995 tot ongeveer 40.000 in 2002. Dit betreft alleen Irakezen die een verblijfsstatus hebben dan wel de Nederlandse nationaliteit hebben gekregen. Behalve deze geregistreerde Irakezen bevindt een onbekend aantal Irakezen zich illegaal in Nederland.

Irakezen brengen regelmatig bezoeken aan Nederland, bijvoorbeeld om familie te bezoeken, maar ook handelsdelegaties en diplomatieke koeriers bezoeken Nederland.

Negentig procent van de Irakezen in Nederland behoort tot de 'eerste generatie', dat wil zeggen dat ze in Irak geboren zijn. Vergeleken met allochtonen van de tweede of derde generatie zal de band met hun vaderland relatief sterk zijn en daarmee ook hun gevoeligheid voor wat er in Irak gebeurt. Veel in Nederland verblijvende Irakezen hebben nog familie, vrienden en bekenden in Irak. Bij een militair ingrijpen in Irak zal de zorg om hun veiligheid onder de in Nederland verblijvende Irakezen sterk toenemen. Ten tijde van de Golfoorlog in 1991 leidde dit tot de organisatie van demonstraties om aandacht te vragen voor het lijden van de Irakese bevolking en tot fondsenwerving om de Iraakse bevolking te helpen met bijvoorbeeld voedsel en medicijnen. Indien een militaire interventie tot aanzienlijke aantallen burgerslachtoffers leidt, kan deze zorg mogelijk omslaan in onrust en vormen van protest. Naar verwachting zullen dergelijke demonstraties een vreedzaam karakter kennen, hoewel nooit valt uit te sluiten dat individuen of groepen overgaan tot meer militante vormen van protest.

Het overgrote deel van de Iraakse gemeenschap in Nederland bestaat uit Irakezen die hun land zijn ontvlucht vanwege de politieke, maatschappelijke of economische situatie. Slechts weinig in Nederland woonachtige Irakezen koesteren sympathie voor Saddam Hussein. Steunbetuigingen aan het adres van Saddam Hussein zijn dan ook niet te verwachten. Hoewel de

reacties in de Iraakse gemeenschap tijdens de Golfoorlog in 1991 meevielen, kan niet direct een parallel worden getrokken met de huidige situatie. Sinds begin jaren negentig is de Iraakse gemeenschap in Nederland sterk gegroeid en zestig procent van de Irakezen in Nederland is van Koerdische afkomst. Dit kan met name tot onrust leiden indien Noord-Irak het strijdtoneel wordt en Turkije zich in de oorlog mengt door (een deel van) Noord-Irak te bezetten.

Moslimgemeenschap

Niet alleen leden van islamistisch-terroristische netwerken voelen een geestverwantschap met het Iraakse volk. Overal ter wereld onderschrijven ook meer gematigde moslims het beeld dat het Iraakse volk reeds jaren slachtoffer is van overwegend Amerikaanse agressie. Ook in Nederland treft men in de moslimgemeenschap een vaak sterk gevoelde verbondenheid met het lot van het lijdende Iraakse volk aan. Verwacht kan worden dat deze sentimenten versterkt zullen worden bij een oorlog tegen Irak. Anders dan bij islamistische terroristen het geval is, mag worden verwacht dat een mogelijke veroordeling uit deze hoek van militair ingrijpen mede afhankelijk is van het gegeven of een mogelijke oorlog tegen Irak al dan niet door VN-Veiligheidsraad wordt gesanctioneerd. Militair ingrijpen zonder mandaat van de VN zal anti-Amerikaanse, anti-joodse en anti-westerse sentimenten verder aanwakkeren. Mocht de Nederlandse overheid een dergelijk ingrijpen openlijk steunen of daaraan een actieve bijdrage leveren dan is het mogelijk dat een deel van deze gevoelens ook in specifiek anti-Nederlandse termen zal worden vertolkt. In dat geval worden demonstraties en andere protestacties verwacht waarbij het gebruik van geweld niet kan worden uitgesloten.

Mujahedin-e-Khalq

De AIVD houdt rekening met acties door de Iraanse oppositiebeweging Mujahedin-e-Khalq (MKO).

Na geruchten over een aanslag op de leiders van de in april 1992, vielen MKO-leden wereldwijd (onder andere in Nederland) diverse Iraanse ambassades binnen, waarbij ze zware materiële schade aanrichtten en ambassadepersoneel verwonden. Zeker na de negatieve aandacht voor MKO en het feit dat de Europese Unie de MKO op de lijst van terroristische groeperingen heeft geplaatst, kunnen dergelijke (radicale) acties niet worden uitgesloten.

Andere bevolkingsgroepen

Het grootste deel van de Turkse gemeenschap in Nederland zal zich waarschijnlijk conformeren aan het standpunt van de Turkse regering. Een eventuele bezetting van Noord-Irak door Turkije zal wel tot onrust leiden binnen de Turks-Koerdische, Iraaks-Koerdische en Turkmeense gemeenschap in Nederland.

Politiek en activistisch "links Nederland" heeft zich de afgelopen maanden reeds expliciet tegen een aanval op Irak gekeerd. Sinds enige tijd is het "Platform tegen de Nieuwe Oorlog" actief. Dit betreft een conglomeraat van organisaties uit alle hoeken van de samenleving, met name uit de meer radicaal-linkse hoek. Op 27 oktober 2002 heeft het genoemde platform in Amsterdam een grootse demonstratie gehouden onder het motto "Geen oorlog in Irak". Aan deze demonstratie namen 5.000 demonstranten deel. Ook het transport van Amerikaans militair materieel vanuit Duitsland trekt de aandacht van antimilitaristen en andere linkse activisten. Zij hebben al enkele malen geprotesteerd in de haven van Antwerpen, waar al enige tijd militair materieel wordt verscheept, en bij de haven van Delfzijl, waar een Amerikaans militair vrachtschip ligt. Tot nu toe hebben dergelijke protesten een vreedzaam karakter. Indien de aanval op Irak daadwerkelijk wordt ingezet, zal het protest van activisten waarschijnlijk een militanter karakter krijgen. Er zijn reeds nieuwe demonstraties aangekondigd, waaronder een grote anti-oorlogsdemonstratie in Amsterdam op 15 februari a.s., waartoe het Europees Sociaal Forum (ESF) heeft opgeroepen. Mogelijk zullen ook personen uit extreem-rechtse kringen zich aansluiten bij anti-joodse en anti-Amerikaanse protestacties.

Aan : de Secretaris-generaal

Van : het Hoofd van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

Betreft : Terrorisme en andere bedreigingen voor de nationale veiligheid als gevolg van militair ingrijpen in Irak

1. Inleiding

De mogelijke oorlog tegen Irak lijkt op verschillende manieren verbonden te zijn met internationaal vertakt islamistisch terrorisme. Enerzijds wordt door de Amerikaanse en de Britse regering gesproken over een verband tussen het Iraakse bewind en de terroristische Al Qa'ida organisatie van Osama bin Laden. Op deze wijze wordt een oorlog met Irak geplaatst in de wereldwijde oorlog tegen het terrorisme zoals die na 11 september 2001 van start is gegaan. Anderzijds wordt door het Iraakse bewind, dat in het verleden aantoonbaar als een sponsor van terroristen is opgetreden, bedreigd met de mondiale inzet van het door islamistische terroristen beproefde middel van zelfmoordaanslagen indien een oorlog zou worden begonnen. Daarnaast zal een oorlog tegen Irak zonder twijfel een uitstralingseffect hebben op islamistisch-terroristische netwerken,

In deze analyse staan vier vragen centraal: 1. Maakt Irak gebruik van zogenoemd *state sponsored terrorism*? 2. Bestaan er banden tussen het Iraakse regime en terroristische groeperingen zoals Al Qa'ida? 3. Kan een aanval op Irak leiden tot nieuwe terroristische aanslagen? 4. Hoe reëel is het risico dat Nederland doelwit wordt van terroristische aanslagen of sabotage-acties als gevolg van een militair ingrijpen in Irak? Aan het slot van de analyse wordt een beeld gegeven van mogelijke reacties onder bevolkingsgroepen in Nederland

2. Maakt Irak gebruik van *state sponsored terrorism*?

In een zeer recent interview met *Der Spiegel* heeft de Iraakse vice-president Taha Yassin Ramadan gezegd dat in geval van een Amerikaanse invasie Irak "duizenden zelfmoordenaars" zal inzetten om zich te verdedigen. Hij zei dat "zelfmoordmartelaren de nieuwe Iraakse wapens zijn, die niet alleen in Irak zullen worden ingezet." Afgelopen dinsdag meldde de Amerikaanse krant *The Washington Post* op gezag van bronnen bij Amerikaanse inlichtingendiensten dat Saddam Hussein agenten naar het buitenland heeft gestuurd om Irakezen die daar actief zijn te voorzien van conventionele, chemische of biologische wapens. De door de krant aangehaalde bronnen vermoeden dat Irakezen in het buitenland en

Datum
6 februari 2003

Ops kenmerk
1951899/01

Blad

terreurgroepen de opdracht krijgen aanslagen te plegen op Amerikaanse burgers, ambassades en andere westerse doelen, zodra de Verenigde Staten Irak aanvallen. Deze en andere berichten wekken de indruk dat het Iraakse bewind terroristen zal inzetten om bij een gewapend conflict tussen de Verenigde Staten en Irak aanslagen te plegen tegen westerse doelen en belangen.

De AIVD heeft gedurende het afgelopen jaar meerdere berichten ontvangen over groepen Irakezen die door het regime in Bagdad naar westerse landen zouden zijn gestuurd, met de bedoeling om bij een aanval op Irak (vergeldings-)aanslagen te plegen tegen westerse doelen.

Bij de AIVD is bekend dat de Iraakse inlichtingendienst Mukhabarat een afdeling heeft waar mensen worden opgeleid voor terroristische activiteiten. Ook gaat de dienst ervan uit dat Irak beschikt over de kennis en middelen om NBC-terrorisme aan te wenden. Of het Iraakse regime ook bereid is om deze middelen in te zetten, is niet bekend. Evenmin kan de AIVD bevestigen dat zich in Nederland of andere westerse landen terroristische eenheden bevinden die voornemens zijn aanslagen te plegen als reactie op een militair ingrijpen in Irak.

3. Bestaan er banden tussen Irak en terroristische groeperingen?

Irak heeft een geschiedenis van het steunen van terroristische groeperingen die door een nationalistisch gedachtegoed worden geïnspireerd. Daarbij kan worden gedacht aan de Palestijnse terroristenleiders zoals Abu Abbas, de *mastermind* achter de kaping van de Achille Lauro in 1986, en de beruchte Abu Nidal, die vorig jaar in Bagdad is vermoord. Deze groepen waren gericht op het bereiken van doelstellingen zoals de vernietiging van Israël en het vestigen van een staat voor de Palestijnen, maar minstens zo belangrijk was dat ze door het regime in Bagdad konden worden gebruikt voor de eigen politieke agenda. Naast deze radicale Palestijnen ondersteunt Irak ook al jarenlang de Iraanse oppositiebeweging Mudjahedin-e-Khalq, die door de Europese Unie op de lijst van terroristische groeperingen is geplaatst.

Sinds vorig jaar wordt door leden van de Amerikaanse regering een verband gelegd tussen Irak en terrorisme van een andere orde: het radicaal-islamitische terreurnetwerk Al Qa'ida. Irak heeft zich in Amerikaanse ogen sinds 1991 geëvolueerd in een "schurkenstaat" die massavernietigingswapens probeert te

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
6 februari 2003

Ons kenmerk
1951899/01

Blad

verkrijgen, niet alleen om de eigen militaire macht te versterken en om het Midden-Oosten te domineren. Irak wil -in deze redenering- terroristische groeperingen van massavernietigingswapens voorzien om de Verenigde Staten op afstand te kunnen treffen, zonder dat het spoor terug naar Bagdad kan worden gevolgd.

Maar kloppen dergelijke beschuldigingen ook? Hoe sterk zijn de bewijzen dat Saddam Hussein terreurnetwerken zoals dat van Al Qa'ida inzet om aanslagen uit te voeren tegen het westen? Voor een belangrijk deel betreffen de Amerikaanse beschuldigingen de aanwezigheid van Al Qa'ida-elementen in Irak, waaronder één van de leiders Abu Mus'ab al Zaraqawi. Hij was volgens de V.S. één van de centrale figuren van Al Qa'ida in Afghanistan en gaf aldaar leiding aan pogingen om biologische en chemische wapens te ontwikkelen.

De afgelopen week zijn verhalen in de pers verschenen waarin de Amerikaanse en Britse inlichtingendiensten zich distantiëren van de door de Amerikaanse regering gesuggereerde link tussen Saddam Hussein en Al Qa'ida.

4. Hoe reëel zijn nieuwe aanslagen door terroristische groeperingen?

Islamistische terroristen legitimeren hun activiteiten mede door te verwijzen naar het lot van het Iraakse volk. Dit doen zij overigens evenzeer door te verwijzen naar het lot van de Palestijnen. De gevolgen van de door de VN opgelegde sancties tegen Irak worden door tal van islamistisch-terroristische woordvoerders, waaronder Osama bin Laden, benut om de in hun ogen moslimvijandige internationale gemeenschap tot doelwit van terroristische aanslagen te verklaren. Daarbij komt dat diverse doelstellingen die met name Al Qa'ida wil verwezenlijken,

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
6 februari 2003

One kenmerk
1951899/01

Blad

zoals het beëindigen van de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Saoedi-Arabië, direct te herleiden zijn tot de Golfoorlog van 1991. Zodra een oorlog tegen Irak wordt begonnen dan kan worden verwacht dat leden van internationaal vertakte islamistische-terroristische netwerken dit zullen interpreteren als een aanval op de door hen te verdedigen islamitische gemeenschap.

Van zijn kant zoekt Saddam Hussein aansluiting bij zowel de Arabische als de islamitische wereld. Tijdens de Golfoorlog is reeds gebleken dat hij door het aanvallen van Israël en het zich opwerpen als beschermheer van het Palestijnse volk zijn oorlog nagenoeg wereldomvattend tracht te maken. Hoewel Saddam Hussein op het ideologische vlak weinig gemeen heeft met islamistische terroristen, hebben beide dezelfde vijand en spreken beide over een oorlog tegen Irak als een aanval op de islam.

In hoeverre dit het plegen van aanslagen door islamistische terroristen in de hand zal werken valt moeilijk te voorspellen. Het valt niet uit te sluiten dat Al Qa'ida, of daaraan gerelateerde groeperingen, het plegen van aanslagen zullen gebruiken om extra verwarring en onrust te zaaien of om bijvoorbeeld Nederland te bewegen de steun voor het militaire ingrijpen te staken. In dat licht wordt opgemerkt dat Al Qa'ida de aanslag op Bali in rechtstreeks verband heeft gebracht met de Australische deelname aan de acties in Afghanistan. Openlijke steun voor een militair ingrijpen in Irak zal het risico doen toenemen dat Nederland of Nederlandse belangen doelwit zullen worden van terroristische acties van groeperingen als Al Qa'ida.

Voor islamistisch terroristen is het van ondergeschikt belang of een oorlog tegen Irak met of zonder tussenkomst van de VN-Veiligheidsraad wordt begonnen. In beide gevallen zal de Verenigde Staten als agressor worden gezien. Dit geldt overigens ook voor de bondgenoten van de V.S. In het geval van een openlijke ondersteuning van, of actieve bijdrage aan een oorlog tegen Irak zal ook Nederland als zodanig worden beschouwd. Hiermee neemt het risico dat Nederland of Nederlandse belangen elders doelwit zullen worden van islamistisch-terroristische aanslagen toe.

Nederlandse belangen in het buitenland

Het risico dat Nederland of Nederlandse belangen doelwit zullen worden van terroristische acties beperkt zich overigens niet tot het Nederlands grondgebied. Ook Nederlandse diplomaten, Nederlandse ambassades en medewerkers van

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
6 februari 2003

Ops kenmerk
1951899/01

Blad

hulpverleningsorganisaties die zich bevinden in landen in de Golfregio en andere Arabische en islamitische landen, zullen bij Nederlandse steun voor een aanval op Irak een verhoogd risico lopen.

5. Verwachtingen t.a.v. de reacties in Nederland

Iraakse gemeenschap

De Iraakse gemeenschap in Nederland is de afgelopen jaren gegroeid van 8.000 in 1995 tot ongeveer 40.000 in 2002. Dit betreft alleen Irakezen die een verblijfsstatus hebben dan wel de Nederlandse nationaliteit hebben gekregen. Behalve deze geregistreerde Irakezen bevindt een onbekend aantal Irakezen zich illegaal in Nederland.

Negentig procent van de Irakezen in Nederland behoort tot de 'eerste generatie', dat wil zeggen dat ze in Irak geboren zijn. Vergeleken met allochtonen van de tweede of derde generatie zal de band met hun vaderland relatief sterk zijn en daarmee ook hun gevoeligheid voor wat er in Irak gebeurt. Veel in Nederland verblijvende Irakezen hebben nog familie, vrienden en bekenden in Irak. Bij een militair ingrijpen in Irak zal de zorg om hun veiligheid onder de in Nederland verblijvende Irakezen sterk toenemen. Ten tijde van de Golfoorlog in 1991 leidde dit tot de organisatie van demonstraties om aandacht te vragen voor het lijden van de Irakese bevolking en tot fondsenwerving om de Iraakse bevolking te helpen met bijvoorbeeld voedsel en medicijnen. Indien een militaire interventie tot aanzienlijke aantallen burgerslachtoffers leidt, kan deze zorg mogelijk omslaan in onrust en vormen van protest. Naar verwachting zullen dergelijke demonstraties een vreedzaam karakter kennen, hoewel nooit valt uit te sluiten dat individuen of groepen overgaan tot meer militante vormen van protest.

Het overgrote deel van de Iraakse gemeenschap in Nederland bestaat uit Irakezen die hun land zijn ontvlucht vanwege de politieke, maatschappelijke of economische situatie. Slechts weinig in Nederland woonachtige Irakezen koesteren sympathie voor Saddam Hussein. Steun-betuigingen aan het adres van Saddam Hussein zijn dan ook niet te verwachten. Hoewel de reacties in de Iraakse gemeenschap tijdens de Golfoorlog in 1991 meevielen, kan niet direct een parallel worden getrokken met de huidige situatie. Sinds begin jaren negentig is de Iraakse gemeenschap in Nederland sterk gegroeid en zestig procent van de Irakezen in Nederland is van Koerdische afkomst. Dit kan met name tot onrust leiden indien Noord-Irak het strijdtoneel wordt en Turkije zich in de oorlog mengt door (een deel van) Noord-Irak te bezetten.

Moslimgemeenschap

Niet alleen leden van islamistisch-terroristische netwerken voelen een geestverwantschap met het Iraakse volk. Overal ter wereld onderschrijven ook meer gematigde moslims het beeld dat het Iraakse volk reeds jaren slachtoffer is

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
6 februari 2003

Ons kenmerk
1951899/01

Blad

van overwegend Amerikaanse agressie. Ook in Nederland treft men in de moslimgemeenschap een vaak sterk gevoelde verbondenheid met het lot van het lijdende Iraakse volk aan. Verwacht kan worden dat deze sentimenten versterkt zullen worden bij een oorlog tegen Irak. Anders dan bij islamistische terroristen het geval is, mag worden verwacht dat een mogelijke veroordeling uit deze hoek van militair ingrijpen mede afhankelijk is van het gegeven of een mogelijke oorlog tegen Irak al dan niet door VN-Veiligheidsraad wordt gesanctioneerd. Militair ingrijpen zonder mandaat van de VN zal anti-Amerikaanse, anti-joodse en anti-westerse sentimenten verder aanwakkeren. Mocht de Nederlandse overheid een dergelijk ingrijpen openlijk steunen of daaraan een actieve bijdrage leveren dan is het mogelijk dat een deel van deze gevoelens ook in specifiek anti-Nederlandse termen zal worden vertolkt. In dat geval worden demonstraties en andere protestacties verwacht waarbij het gebruik van geweld niet kan worden uitgesloten.

Mujahedin-e-Khalq

De AIVD houdt rekening met acties door de Iraanse oppositiebeweging Mujahedin-e-Khalq (MKO).

Na geruchten over een aanslag op de leiders van de in april 1992, vielen MKO-leden wereldwijd (onder andere in Nederland) diverse Iraanse ambassades binnen, waarbij ze zware materiële schade aanrichtten en ambassadepersoneel verwondden. Zeker na de negatieve aandacht voor MKO en het feit dat de Europese Unie de MKO op de lijst van terroristische groeperingen heeft geplaatst, kunnen dergelijke (radicale) acties niet worden uitgesloten.

Andere bevolkingsgroepen

Het grootste deel van de Turkse gemeenschap in Nederland zal zich waarschijnlijk conformeren aan het standpunt van de Turkse regering. Een eventuele bezetting van Noord-Irak door Turkije zal wel tot onrust leiden binnen de Turks-Koerdische, Iraaks-Koerdische en Turkmeense gemeenschap in Nederland.

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
6 februari 2003

Ops kenmerk
1951899/01

Blad

Politiek en activistisch "links Nederland" heeft zich de afgelopen maanden reeds expliciet tegen een aanval op Irak gekeerd. Sinds enige tijd is het "Platform tegen de Nieuwe Oorlog" actief. Dit betreft een conglomeraat van organisaties uit alle hoeken van de samenleving, met name uit de meer radicaal-linkse hoek. Op 27 oktober 2002 heeft het genoemde platform in Amsterdam een grootse demonstratie gehouden onder het motto "Geen oorlog in Irak". Aan deze demonstratie namen 5.000 demonstranten deel. Ook het transport van Amerikaans militair materieel vanuit Duitsland trekt de aandacht van antimilitaristen en andere linkse activisten. Zij hebben al enkele malen geprotesteerd in de haven van Antwerpen, waar al enige tijd militair materieel wordt verscheept, en bij de haven van Delfzijl, waar een Amerikaans militair vrachtschip ligt. Tot nu toe hebben dergelijke protesten een vreedzaam karakter. Indien de aanval op Irak daadwerkelijk wordt ingezet, zal het protest van activisten waarschijnlijk een militanter karakter krijgen. Er zijn reeds nieuwe demonstraties aangekondigd, waaronder een grote anti-oorlogsdemonstratie in Amsterdam op 15 februari a.s., waartoe het Europees Sociaal Forum (ESF) heeft opgeroepen. Mogelijk zullen ook personen uit extreem-rechtse kringen zich aansluiten bij anti-joodse en anti-Amerikaanse protestacties.

3

3

1

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
11 februari 2003

Ons kenmerk
1954058/01

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen

Aan : HAIVD

I.a.a. : PHAIVD, D1, D2

Van : D4

Betreft : D4 informatiebericht over onderhandelingen tussen VS, Turkije en Koerden over voorwaarden van interventie in Noord-Irak

Inleiding

U ontvangt een beknopt D4 informatiebericht verband houdende met de internationale situatie rond Irak. In casu betreft het een bericht over de onderhandelingen tussen de Verenigde Staten (VS), Turkije en Koerdische partijen over de voorwaarden van interventie in Noord-Irak. Deze informatie is gebaseerd op openbare berichten

Bericht

Uit openbare berichten in de Turkse pers blijkt dat de VS, Turkije en de Koerdische partijen PUK en KDP onderhandelingen voeren over de voorwaarden waarop een militaire interventie in Noord-Irak zal plaats hebben indien een oorlog met Irak uitbreekt. De kern van het Amerikaanse voorstel houdt in dat Turkse legeronderdelen die in Irak worden ingezet onder Amerikaans commando worden geplaatst. Dit voorstel zou zijn ingegeven op aandringen van de KDP-leider Barzani, die zich verzet tegen een Turkse militaire aanwezigheid in Noord-Irak tenzij deze onder Amerikaanse vlag wordt uitgevoerd. De VS zouden dit hebben overgenomen om Koerdische medewerking te krijgen bij het uitvoeren van hun plannen voor een post-Saddam Irak. De Turkse generale staf heeft dit voorstel afgewezen omdat men weigert de commandolijn van de Turkse strijdkrachten over te dragen aan een andere mogendheid en omdat dit geen NAVO-operatie betreft. Overigens zij opgemerkt dat in het algemeen er verschillende vormen van commando mogelijk zijn, waar deelnemende partijen over kunnen onderhanden. Verder heeft Turkije verklaard dat men 2 legerkorpsen zal inzetten en dat het leger bij aanvang van militaire actie binnen vier uur een 60-kilometer diepe veiligheidszone kan instellen in Noord-Irak.

Datum
11 februari 2003

Ons kenmerk
1954058/01

Blad
2 van 2

Aan :

I.a.a. :

Van :

Datum : 170203

Betreft : Reacties op rapport Blix

Ook in de Arabische wereld hebben het afgelopen weekeinde demonstraties plaatsgevonden tegen militair ingrijpen in Irak. In de pers wordt de presentatie van de inspecteurs aangegrepen om de Amerikaanse aanvalsplannen als onrechtmatig te veroordelen. De Arabische "straat" legt ook voortdurend het verband met het Palestijns-Israëlische conflict waarbij de VS als bondgenoot van Sharon ten tonele wordt gevoerd. Doorredenerend zien veel Arabieren de geplande aanval op Irak als een Amerikaans-Zionistisch complot tegen de Arabische (islamitische) wereld. Dit belooft weinig goeds voor de verwachte emotionele reacties op een eventuele aanval.

Driemaandelijke rapportage oktober – november – december 2002

Inhoudsopgave

5. Bedreiging internationale rechtsorde..... 15

5. Bedreiging internationale rechtsorde

5.1 Irak

Door de toegenomen oorlogsdreiging jegens Irak heeft de AIVD zijn onderzoek naar de veiligheidsrisico's die deze situatie met zich meebrengt vanuit diverse invalshoeken (terrorisme, politiek (gewelddadig) activisme, ongewenste bemoeienis van vreemde mogendheden, bedreigingen van de internationale rechtsorde) geïntensiveerd, zowel vanuit de veiligheidstaak als vanuit de inlichtingentaak.

De toegenomen oorlogsdreiging jegens Irak werd binnen de AIVD voelbaar. Het onderzoek naar uit deze situatie voortvloeiende veiligheidsrisico's op tal van terreinen (terrorisme, gewelddadig politiek activisme, ongewenste bemoeienis van vreemde mogendheden, bedreigingen van de internationale rechtsorde) werd geïntensiveerd, zowel op het vlak van de veiligheidstaak als op dat van de inlichtingentaak buitenland.

Voor het eerst werd iets tastbaar van wat oplopende internationale spanning betekent voor de nieuwe en in opbouw zijnde inlichtingentaak. De AIVD heeft hem op dit terrein uit diverse bronnen ter ore komende berichten steeds weer in korte inlichtingenrapportages gemeld aan de ministeries van Buitenlandse Zaken en Algemene Zaken. Het ging hierbij om de volgende aangelegenheden:

- mogelijk verzoek tot levering van een Patriot-detachement;
- ideeën inzake de situatie van Irak na de militaire actie (snelle ineenstorting huidige regime, kortstondig militair bestuur daarna);
- verwachtingen inzake de rol van Europese landen bij de wederopbouw van Irak;
- Arabische acceptatie van een korte Israëlische retaliatie in geval van een Iraakse raketaanval op de Joodse staat.

5.1.1 Risico-analyses

Op 18 november 2002 en 5 december 2002 heeft de AIVD geactualiseerde risico-analyses geëxploiteerd waarin een inschatting is gemaakt van de gevolgen van een militair ingrijpen in Irak voor de Nederlandse nationale veiligheid, met inachtneming van de mogelijkheid dat Nederland hieraan een actieve bijdrage levert .

5.1.2 Openbare orde / demonstraties

In verband met de toegenomen oorlogsdreiging jegens Irak is een toenemende betrokkenheid van maatschappelijke organisaties in Nederland waarneembaar. Gedurende de laatste drie maanden van 2002 hebben herhaaldelijk demonstraties plaats gevonden. Gelet op ervaringen in het verleden (met name ten tijde van de Golfoorlog in 1991) heeft de AIVD in alle gevallen van tevoren advies uitgebracht aan de betrokken politiekorpsen, teneinde de demonstraties ordelijk te laten verlopen. De meeste demonstraties waren gering van omvang. De grootste opkomst trok de demonstratie in Amsterdam op 27 oktober. De organisatie van deze demonstratie, onder het motto "Geen oorlog in Irak", was in handen van het "Platform tegen de Nieuwe Oorlog", een gelegenheidscoalitie van meer dan 200 organisaties, die is opgericht naar aanleiding van de acties van de VS in Afghanistan. Met name "links Nederland" kwam naar

Amsterdam (Socialistische Partij, GroenLinks, autonomen, vredesbeweging), aangevuld met enkele Marokkaanse jongeren. Aan de demonstratie, die zonder noemenswaardige incidenten verliep, namen ongeveer 5.000 personen deel. Onder de demonstranten bevonden zich opvallend weinig mensen van Iraakse of Koerdische afkomst.

Naar verwachting zullen de komende tijd meer van dergelijke demonstraties plaats vinden. Een tweetal demonstraties is reeds aangekondigd: een aantal organisaties heeft een pamflet opgesteld waarin wordt opgeroepen om door middel van demonstraties verzet te bieden tegen de "globale oorlog" van de "United States of Aggression". Tegenstanders van de VS worden opgeroepen om gelijktijdig in alle Europese hoofdsteden te demonstreren op de dag nadat de aanval op Irak is ingezet en in het weekend van 17-19 januari 2003, twaalf jaar na het begin van de laatste Golfoorlog.

Gerucht moordaanslagen

Op 3 november meldde *The Sunday Telegraph* dat Saddam Hussein geheime agenten de opdracht had gegeven om in Groot-Brittannië wonende politieke opposanten te vermoorden. Volgens de krant hadden Amerikaanse en Britse veiligheidsdiensten een presidentieel bevel onderschept waarin Hussein stelt dat "alle middelen zijn toegestaan" om oppositieleiders uit te

schakelen. Volgens de krant zou Hussein de Libische leider Kaddafi hebben gevraagd om ook zijn agenten in Groot-Brittannië en op het Europese vasteland in te schakelen om Iraakse dissidenten om te brengen. Een woordvoerder van de in Londen gevestigde oppositiebeweging Iraaks Nationaal Congres had volgens de krant erkend dat de organisatie van de Britse autoriteiten de instructie had gekregen om extra voorzichtig te zijn.

Brandpunt Irak

Effect Irak-crisis op terrorisme

Vastgesteld is dat reeds de mogelijkheid van een oorlog tegen Irak aan islamistisch-terroristische zijde tot hernieuwde oproepen tot het voeren van een gewapende strijd tegen 'de vijanden van de islam' heeft geleid. Verwacht kan worden dat bij het uitbreken van een daadwerkelijke oorlog dergelijke oproepen met grotere frequentie en meer (overtuigings)kracht zullen plaatsvinden. Hiermee worden als voorheen niet slechts terroristische aanslagen gelegitimeerd maar ook moslims aangespoord actief deel te nemen aan de jihad. Reeds eerder heeft de AIVD geconstateerd dat rekrutering in Nederland voor de gewapende strijd tegen de vijanden van de islam niet langer als incident valt te bestempelen. De afgelopen maanden is vastgesteld dat de animo onder jonge Nederlanders van allochtone afkomst om zich te laten voorbereiden op gewapende strijd nog is toegenomen. Een voorbeeld betreft twee minderjarige Amsterdamse moslims, van Egyptische en Marokkaanse komaf, die in januari 2003 op weg naar Tsjetsjenië in de Oekraïne waren gestrand en na hun aanhouding huiswaarts werden gestuurd. Beiden waren van zins 'op jihad te gaan' en hadden tot dat doel een aanzienlijke som geld bij zich.

Irak weigert mee te werken aan de vernietiging van de Al Samoud-2 raketten

Saddam Hussein geeft aan dat Irak voorlopig niet zal meewerken aan de recente eis van Hans Blix, Uitvoerend Voorzitter van UNMOVIC, om de voorraad 'opgevoerde' Al Samoud-2 raketten te vernietigen. In een brief aan het Iraakse regime van 21 februari eiste Blix dat uiterlijk per 1 maart a.s. wordt begonnen met vernietiging. Blix had reeds in zijn rapportage van 14 februari voor de VN Veiligheidsraad aangegeven dat een team van VN-experts unaniem tot de conclusie was gekomen dat het bereik van de raketten strijdig is met de aan Irak opgelegde limiet.

Met de weigering van Irak om mee te werken aan de vernietiging van de genoemde raketten wordt het Amerikaanse argument versterkt dat Irak niet bereid is te ontwapenen. De Iraakse weigering zal waarschijnlijk gevolgen hebben voor de onderhandelingen binnen de VN Veiligheidsraad over de tweede, door de Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk en Spanje ingediende resolutie als vervolg op 1441.

UNMOVIC geeft aan dat wat hen betreft de vernietiging van de Al Samoud-2 op 1 maart van start gaat. Hoewel Saddam in de media te kennen geeft dat hij niet bereid is mee te werken aan de vernietiging, heeft hij tot op heden geen belemmering opgeworpen voor UNMOVIC.

Drie rondvarende schepen als schuilplaats Iraakse massavernietigingswapens (MVW)?

Sinds woensdag 19 februari is in de pers het verhaal verschenen van drie mysterieuze rondvarende vrachtschepen in de Indische Oceaan. Mogelijkerwijs – zo wordt gespeculeerd – zou de cargo van de schepen bestaan uit de ontbrekende voorraden Iraaks chemisch, biologisch en mogelijk radiologisch materiaal, waar de inspecteurs van UNMOVIC naar op zoek zijn.

Datum
26 februari 2003

Ons kenmerk
1962052/01

Onderdeel

Inlichtingen

Uw kenmerk

Exemplaar nummer

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Postadres
Postbus 20010
2500 EA Den Haag

Minister President
Mr. dr. J. P. Balkenende
Z.E. de minister-president
Binnenhof 20
2513 AA Den Haag

!!!

Onderwerp

Introductie rapportage onder de naam 'Brandpunt Irak'

De toestand rond Irak groeit naar een climax, ook al is het nog steeds onduidelijk of het binnen enkele weken tot oorlogshandelingen zal komen. De uitwerking op de Nederlandse situatie wordt bovendien steeds tastbaarder. Met het oog hierop zal de AIVD vanaf nu op werkdagen op een vast tijdstip een rapportage uitbrengen betreffende internationale ontwikkelingen en eventuele repercussies daarvan op de Nederlandse veiligheidssituatie. Deze rapportage, die verschijnt onder de titel 'Brandpunt Irak', presenteert niet alleen nieuwe gegevens, maar zo nodig ook correcties op berichten in de media. De inhoud is gebaseerd op operationele informatie en op gerubriceerde gegevens afkomstig van buitenlandse collegadiensten. Het stuk draagt hierom de rubricering Stg GEHEIM.

'Brandpunt Irak' wil de ontvanger dagelijks in de ochtend een selectie brengen van de belangrijkste informatie die de AIVD heeft ontvangen, indien nodig voorzien van kort eigen commentaar. Positie en betrouwbaarheid van de bronnen zullen waar mogelijk worden geduid. Indien de informatie is doorgegeven aan andere instanties dan wordt dit aangegeven. De ontvangers van 'Brandpunt Irak' staan vermeld op de bijgevoegde verzendlijst.

Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven zullen extra edities van 'Brandpunt Irak' verschijnen. Daarentegen zal ook bericht worden gedaan van het feit dat er geen reden is een 'Brandpunt Irak' uit te brengen. De AIVD verneemt op korte termijn graag hoe te handelen bij verschijning van 'Brandpunt Irak' buiten kantoortijden.

HET PLV. HOOFD VAN DE ALGEMENE INLICHTINGEN- EN
VEILIGHEIDSDIENST,

mr T.P.L. Bot

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Aan geadresseerde
(zie verzendlijst)

Onderwerp
Dagrapport Irak

Datum
27 februari 2003

Ons kenmerk
1962759/01

Onderdeel
Directie Staatsveiligheid

Inlichtingen
Exploitatiecentrum Focus

Uw kenmerk

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen
Twee

Postadres
Postbus 20010
2500 EA Den Haag

De spanning rond Irak groeit naar een climax, ook al is het nog steeds onduidelijk of het binnen enkele weken tot oorlogshandelingen zal komen. De uitwerking op de Nederlandse situatie wordt bovendien steeds tastbaarder. Met het oog hierop zal de AIVD vanaf nu in principe op werkdagen op een vast tijdstip een rapportage uitbrengen over de voor Nederland relevante internationale ontwikkelingen rond Irak en de eventuele repercussies daarvan voor de Nederlandse veiligheidssituatie. Bij gebrek aan nieuwe relevante informatie zal niet gerapporteerd worden.

De rapportage over de Irak-crisis, die verschijnt onder de titel 'Dagrapport', is bedoeld voor beleidsmakers en uitvoerende instanties die ten behoeve van hun werkzaamheden de beschikking moeten hebben over veiligheidsrelevante informatie met betrekking tot de Irak-crisis. Deze informatie kan betrekking hebben op de internationale context (politiek, terrorisme, non-proliferatie et cetera) en de binnenlandse consequenties (terrorisme, politiek gewelddadig activisme, inter-ethnische verhoudingen et cetera). In de rapportage zal waar nodig ook ruimte gereserveerd worden voor correcties of commentaren op berichten in de media. De inhoud van de dagrapporten kan mede gebaseerd zijn op vertrouwelijke informatie en zal daarom de rubricering STG. Confidentieel meekrijgen. Ik moet u erop wijzen dat deze rubricering beperkingen stelt aan de verspreiding van de inhoud. Een bredere verspreiding van delen van het dagrapport is wel mogelijk, doch uitsluitend na overleg met de AIVD (u dient daartoe contact op te nemen met FOCUS Exploitatiecentrum). De kwetsbare passages zullen dan uit de tekst verwijderd worden.

De eerste uitgave van het dagrapport vormt een nulrapport en is derhalve een meer uitgebreide rapportage over alle veiligheidsrelevante aspecten rond de Irak-crisis. De rapportage begint met een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen dagen.

Datum
27 februari 2003

Ons kenmerk
1962750/01

Blad
2 van 2

In volgende dagrapporten zullen de relevante nieuwe ontwikkelingen op de onderscheiden terreinen, die van belang zijn vanuit veiligheidsperspectief, gemeld worden.

HET HOOFD VAN DE ALGEMENE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENST,

S.J. van Hulst

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Dagrapport AIVD inzake aanval op Irak

Nulrapport (27 februari 2003)

1. Internationale context

1.1 Nieuwe Amerikaanse Irak-resolutie in de Veiligheidsraad leidt tot Frans tegenvoorstel

Op maandag 24 februari 2003 hebben de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Spanje in de Veiligheidsraad een ontwerp-resolutie ingediend. Daarin wordt gesteld dat Irak de laatste kans op ontwapening heeft gemist. Het voorstel omvat geen ultimatum, maar grijpt terug op Hoofdstuk 7 van het VN-handvest, waarin is vastgelegd dat het gebruik van geweld onder bepaalde omstandigheden is toegestaan. In het voorstel wordt gesteld dat Bagdad nalatigheid kan worden verweten waar het de samenwerking met de VN-wapeninspecteurs betreft en dat Irak de ontwapening onvoldoende ter hand heeft genomen, hetgeen een 'wezenlijke schending' ('material breach') van resolutie 1441 wordt genoemd. Frankrijk en Duitsland hebben de nieuwe ontwerp-resolutie van de hand gewezen. Beide landen zijn van mening dat resolutie 1441 voldoende basis biedt voor de ontwapening van Irak. Frankrijk heeft hierop, gesteund door Duitsland, Rusland en China, in een informeel memorandum een voorstel rondgestuurd aan de VN-lidstaten. In dit Franse voorstel wordt gepleit voor een uitbreiding van de huidige wapeninspecties. Het voorstel omvat bovendien een nauwgezette kalender voor de aanpak van Irak. Vooralsnog kunnen de Verenigde Staten in de VN-Veiligheidsraad niet rekenen op een meerderheid van stemmen en hebben alleen Groot-Brittannië, Spanje en Bulgarije hun steun toegezegd. Frankrijk heeft eerder gedreigd een veto uit te zullen spreken, maar de verwachting is dat het land er, evenals Rusland en China, voor zal kiezen zich te onthouden van stemming. Op dit moment hebben 11 van de 15 leden van de Veiligheidsraad zich uitgesproken tegen het gebruik van geweld en voor het continueren van de wapeninspecties. Het ligt in de lijn der verwachting dat gepoogd zal worden de ontwerpresolutie en het Franse voorstel op enigerlei wijze nader tot elkaar te brengen en te komen tot een oplossing die door een meerderheid van de Veiligheidsraad wordt gedragen.

1.2 Powell zoekt in Azië steun voor Amerikaans Irak-beleid

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Colin Powell heeft afgelopen weekeinde en maandag 24 februari bezoeken gebracht aan Japan, China en Zuid-Korea om steun te verwerven voor het Amerikaanse beleid inzake Irak en om de ontwikkelingen in Noord-Korea te bespreken. De VS en het Verenigd Koninkrijk hebben op maandag een nieuwe ontwerpresolutie ingediend die geweld tegen Irak mogelijk maakt. Een niet nader genoemde hoge ambtenaar van het Japanse Ministerie van Buitenlandse Zaken zei dat Japan waarschijnlijk wel een nieuwe resolutie zal steunen. Japan kan druk uitoefenen op een aantal niet-permanente leden van de Veiligheidsraad. Deze leden, te weten Chili, Mexico en Pakistan ontvangen aanzienlijke bedragen aan Japanse ontwikkelingshulp en hebben zich nog niet duidelijk uitgesproken voor een Amerikaans-Britse resolutie.

Na Japan bracht Powell een bezoek aan China, dat als permanent Veiligheidsraadlid vetorecht heeft. Powell zou China ervan willen overtuigen zich te onthouden van stemming bij een besluit over een nieuwe Irak-resolutie. China heeft zich eerder uitgesproken tegen een nieuwe Irak-resolutie en gezegd dat de wapeninspecteurs meer tijd moeten krijgen om hun werk uit te voeren. Powell heeft geen openbare toezeggingen van China gekregen dat zij het vetorecht niet zou gebruiken. China steunt op dit moment een Frans tegenvoorstel in de Veiligheidsraad. Powell prees China verder om de steun in